

Kvalitetsudvikling

Dansk Kvalitetsdatabase for Livmoderhalskræftscreening - resumé af årsrapport 2021

Deltagelsen i screening for livmoderhalskræft er fortsat lavere end ønsket. Udviklingen efter nyligt implementeret differentieret screening følges tæt.

Reza Serizawa, Marianne Waldstrøm, Berit Andersen, Anna Poulsgaard Frandsen, Rouzbeh Salmani, Susanne Nielsen, Kirsten Jochumsen, Kirubakaran Balasubramaniam, Maja Ulrikka Bruun Laustsen, Elsebeth Lynge, Ane Birgitte Telén Andersen, Petra Birgitta Hall, Else Helene Ibfelt.

INTERESSEKONFLIKTER Berit Andersen har i forbindelse med forskningsprojekter modtaget HPV-testkits fra Roche. Øvrige ingen interessekonflikter.

Dansk Kvalitetsdatabase for Livmoderhalskræftscreening (DKLS) har til formål at følge udviklingen af det nationale screeningsprogram, hvor kvinder i aldersgruppen 23-64 år tilbydes regelmæssig screeningsundersøgelse.

Tal fra Regionernes Kliniske kvalitetsudviklingsprogram (RKKP) på området viser, at det totale antal af undersøgte celleprøver i forbindelse med screening på landsplan er øget med omkring 4% fra 2020 til 2021, hvor man fra 2019 til 2020 observerede et fald.

Screeningsdeltagelse og dækningsgrad af programmet ligger fortsat under de fastsatte standarder. Andelen af kvinder, der kom til livmoderhalskræftscreening inden for et år efter invitation i 2020, var på landsplan 59%. Manglende eller forsinket deltagelse kan betyde, at celleforandringer ikke opdages og behandles i tide. Udviklingen følges tæt, og Den Nationale Styregruppe for Livmoderhalskræftscreening har udarbejdet en plan for landsdækkende implementering af mulighed for selvopsamlede prøver ved manglende deltagelse.

Screeningsprogrammet er fra januar 2021 differentieret således, at halvdelen af de 30-59-årige i en indfasningsperiode tilbydes undersøgelse for højrisiko-HPV, mens den anden halvdel tilbydes cytologibaseret screening. Kvinder i alderen 60-65 år tilbydes fortsat HPV-baseret screening, ligesom yngre kvinder (23-29-årige) fortsat tilbydes cytologibaseret screening.

Når man ser på svartid, er andelen af celleprøver med svar afsendt til kvinden efter højst ti hverdage 86,6% på landplan. Region Hovedstaden og Region Syddanmark opfylder standarden, mens især Region Midtjylland og Region Sjælland ligger lavt. Store regionale forskelle observeres, når man kigger isoleret på de cytologiscreenede. Ser man udelukkende på de HPV-screenede,

ligger andelen med svartid indenfor ti hverdage over standard på landsplan og med væsentligt mindre variation. Det anbefales, at regioner og screeningsafdelinger, der ikke opfylder svartiden, sætter fokus på arbejdets organisering og prioritering, så svartiden kan reduceres, og målsætningen opfyldes.

Der observeres en høj prøve kvalitet på landsplan for både de cytologi- og de HPV-screenede, når man kigger på andelen af uegnede prøver.

Når man ser på HPV-screening blandt de 60-64-årige, ligger andelen med positiv test ensartet henover landet. For cytologiscreenede (30-59-årige) med fund af atypiske celler, ASCUS-diagnose, er der regional variation i andelen af HPV-positive (ved supplerende HPV-test). Overvågning af prøve kvalitet og sammenligning af resultater er fortsat væsentlig for at sikre kvaliteten.

Andelen, der mangler opfølgning af svære celleforandringer efter 180 dage, ligger på 2,4% på landsplan, hvilket er lidt over standard. Det er prøvetagende læge, som har ansvaret for korrekt opfølgning ved unormale eller uegnede prøver. I Sundhedsstyrelsens nyeste retningslinjer for livmoderhalskræftscreening anbefales, at der tages stilling til muligheden for, at regionerne kan sende besked direkte til kvinder, som ikke er blevet fulgt op inden for tidsfristen.

I aktuelle år var der under 300 nye tilfælde af livmoderhalskræft (opgjort med tal fra Dansk Gynækologisk Cancer Database). Det er endnu for tidligt at konkludere, om der er tale om et lille fald i nye kræfttilfælde i forhold til tidligere perioder.

I det fremadrettede arbejde i DKLS vil tæt opfølgning af de nyligt implementerede retningslinjer og monitorering af selvopsamlede prøver være oplagte fokuspunkter.

Årsrapporten og resuméet er udarbejdet af RKKP's Videncenter og formand af DKLS databasen i samarbejde med styregruppen for DKLS. Årsrapporten har været i review.

Hele rapporten kan læses på sundhed.dk

<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/kvalitet/kliniske-kvalitetsdatabaser/screening/livmoderhalskraeftscreening/>